

ALIMENCIARZE
TRZYMAJĄ SIĘ MOCNO

JAKUB DYMEK
POLSKA – UKRAINA. KONIEC PRZYJAŹNI?

TRZY SCENARIUSZE
DLA GAZY

KRWAWY LISTOPAD 1923
W KRAKOWIE

O NIEMCACH INACZEJ

OD SIKORSKIEGO DO KACZYŃSKIEGO I Z POWROTEM...

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

ISSN 1509 3115

47 >

9 771509 311300

MAGDALENA WIECZOREK

JACEK BELER

W NICH CAŁA NADZIEJA

TO MOŻE BYĆ OPARTE
NA PRAWDZIWEJ HISTORII

K&K FILM SELEKT WYDZIAŁ KULTURY POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ „W NICH CAŁA NADZIEJA” W GŁÓWNYCH RÓLACH MAGDALENA WIECZOREK – JACEK BELER MUZYKA LUKASZ PIEPRZYK MONTAŻ MARCELI MAJER GMP
DŹWIĘK BARTOSZ PUTKIEWICZ NAJALIA SIKORSKA SCENOGRAFIA MAREK ZAWIERUCHA KADRY DZWIŃKA KUKUL – MAGDALENA TARKA ZDJĘCIA TOMASZ WOJCIK
PRODUCENT BEATA PISULA SCENARIUSZ PIOTR BIEDRON REŻYSER PIOTR BIEDRON

W KINACH OD 24 LISTOPADA

WP zwierciadło

KINO

P

Fantastyka

IGN

movies room

FILM|ORG|PL

RMF

stowarzyszenie kin
studyjnych

Od budowniczego do grabarza

Oderwanie od rzeczywistości to choroba każdej władzy. Ale tak widowiskowego odlotu, jaki po wyborach pokazuje Polakom prezes Kaczyński, jeszcze nie było. Żadna z ekip, które przegrały, nie potrzebowała ponad miesiąca, by zrozumieć, jaki jest werdykt wyborców. Ale do PiS to jeszcze nie dotarło. Stan pomroczości pokazali, proponując Elżbietę Witek na marszałka, a później na wicemarszałka Sejmu. Opozycja nie mogła oblać tego testu. Wybierając Witek, ośmieszyłaby się przed większością wyborców, którzy były marszałek uważają za marionetkę, ręcznie sterowaną przez Kaczyńskiego. A skoro Witek na tej funkcji była bezwolnym narzędziem, bez refleksji wdrażającym wszystkie polecenia partii, to ponosi pełną odpowiedzialność za łamanie konstytucji.

Karykaturalny styl kierowania pracami Sejmu i wielokrotne ośmieszanie powagi tego bardzo ważnego urzędu to bilans fatalny. Lokujący ją na liście najgorszych marszałków w historii.

Przypomina się historia wyprawy Beaty Szydło do Brukseli, gdzie miała zatrzymać nominację Donalda Tuska. Wynik znany. I pamiętamy wielki bukiet kwiatów, który dostała od Kaczyńskiego na lotnisku. Wysłana w bezsensownej misji, potraktowana przez prezesa instrumentalnie, została ośmieszona i szybko odwołana. Witek, mimo wiernej służby, też została cynicznie wykorzystana do z góry przegranej gry politycznej. Kwiatów jednak nie dostała. Dwie ważne dla prawicy kobiety zostały potraktowane paskudnie.

Pogrywanie ambicjami ludzi i napuszczanie ich na siebie to stała metoda Kaczyńskiego. Widzą to już nawet niezbyt lotni działacze średniego szczebla. Czy będą szli na rzeź jak owieczki? A może pokonają paraliżujący ich strach i znajdą sposób na prezesa? Kaczyńskiemu uzbierało się już sporo takich ofiar. Sam jestem ciekaw, co chodzi po głowie ludziom, którzy zostali tak bezlitośnie wykorzystani.

Kaczyński zbudował silny obóz polityczny. Trwało to dziesiątki lat. A teraz z wielu różnych powodów główny budowniczy może stać się grabarzem tego, co stworzył. I kolejnym, o którym, za poetą, można będzie powiedzieć: miałeś chamie złoty róg.

Nie musi szukać chamstwa za granicą, bo we własnej partii ma tego bez liku.

Partie władzy, zwłaszcza z tak długim stażem w rozdawaniu posad, obrastają w tysiące klientów, którym jest wszystko jedno, jakiej barwy jest partia, która ich żywi. W PiS jest ich równie wielu, jak wcześniej w Solidarności, SLD i AWS. Oczywiście nie wyłączając Platformy Obywatelskiej. Na wszystkich mścił się prymat awansów dla partyjnych kolegów, a nie bezpartyjnych fachowców. I współudział w rozmontowaniu służby cywilnej. Za rządów PiS była już ona karykaturą tego, co jest podstawą w sprawnie rządzonych państwach europejskich. Dorównamy im albo będziemy brnąć w marnowanie potencjału i kumoterstwo.

BAKOWSKI

BLACK WEEK

na sklep.tygodnikprzeгляд.pl

Zakupy w dniach
20-26.11. z dodatkowym

RABATEM 10%

Na wszystkie
książki
i ebooki!

Wpisz kod:
BLACK10

Promocja łączy się z innymi rabatami

W NUMERZE

KRAJ

- 8 O Niemcach inaczej**
Od Sikorskiego do Kaczyńskiego i z powrotem
- 12 Alimenty jak prezenty**
Milion dzieci nie dostaje pieniędzy
- 16 Pupil**
Marek Chrzanowski oskarżony
- 20 Pandemia niemocy**
Nadal umiera zbyt wielu Polaków
- 22 Koniec przyjaźni**
Dlaczego polityka wobec Ukrainy zawiodła?
- 25 Przywrócić praworządność**
Prof. Sadurski o rządach PiS
- 26 Szlachcic w kozie**
Ojciec pisowskiego ministra

ZAGRANICIA

- 28 Co się stanie po wojnie w Gazie?**
Trzy scenariusze
- 30 Zabójcze sankcje cnotliwego Zachodu**
Cierpią najbiedniejsi
- 34 Drugie po Bogu**
Kandydatki na wiceprezydentki USA

HISTORIA

- 38 Krwawy listopad 1923**
Wydarzenia w Krakowie

KULTURA

- 42 Wolność, śmierć i siostrzeństwo**
– rozmowa z Martą Nieradkiewicz
- 44 Lewicowość wystrzępiona**
Teatr według Moniki Strzępki
- 46 Kulturalia**
- 66 W cieniu Wielkiej Bogini**

EKOLOGIA

- 48 Jak Europa żegna się z „czarnym złotem”**
Polski bieg z przeszkodami

ZDROWIE

- 52 Partner, a nie petent**
– rozmowa z dr hab. Aldoną Jankowską

ZWIERZĘTA

- 56 Sumy z Przechowalni**
Sum jest jak odkurzacz

NAUKA

- 59 Zagrożenia starego mózgu**
Niebezpieczne dziedzictwo

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Od budowniczego do grabarza
- 15 Jan Widacki**
Trudna kohabitacja
- 19 Andrzej Romanowski**
Opozycja totalna
- 37 Stanisław Filipowicz**
Sen listopadowy i ogrody plastikowych krasnali
- 47 Roman Kurkiewicz**
A wszystkich ich nie żal
- 51 Tomasz Jastrun**
W matni
- 55 Wojciech Kuczok**
Skromni i niepozorni

42
KULTURA

WOLNOŚĆ, ŚMIERĆ I SIOSTRZEŃSTWO

– rozmowa z Martą Nieradkiewicz

56
ZWIERZĘTA

SUMY Z PRZECHOWALNI

Sum jest jak odkurzacz

59
NAUKA

ZAGROŻENIA STAREGO MÓZGU

Niebezpieczne dziedzictwo

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

Jestem dumny z Partii Razem za zachowanie kręgosłupa ideologicznego. Lewica zostanie kiedyś pochłonięta przez liberałków.

Damian Papry

Pierwszy w historii polskiego parlamentaryzmu przypadek, żeby dla jakiejś partii program był ważniejszy od stołków. Bravo Razem! Ktoś musi pilnować demokratycznych zapatrywań, demokratycznej koalicji i mówić: sprawdzam w sprawach dla Polek i Polaków najważniejszych. Właśnie po to, żeby za cztery lata PiS (albo jemu podobny twór prawicy socjalnej) nie wróciło do władzy z 50-procentowym poparciem

Michał Centkowski

Zwykła taktyka marketingowa. Teraz by sobie nie porządzili, a odpowiedzialność za ten jeden stołeczek, który przy swojej słabości(!) by dostali, wielka. No to liczą, że w przyszłości im się opłaci.

Włodzimierz Zielicz

Razem powinno zmienić nazwę na Zawsze Osobno, byłaby bardziej adekwatna. Tak się polityki nie robi. Jeśli elektorat lewicy oscyluje w granicach 8%, to nie należy wymagać, że większość podporządkuje się tak znikomej mniejszości. Poza tym wejście do rządu, do koalicji nie musi oznaczać rezygnacji z postulatów. Zawsze istnieje, w bliższej lub dalszej przyszłości, szansa na ich częściową realizację; wymagałoby to co prawda daleko idących kompromisów i urabiania oponentów, ale zawsze. Razem woli jednak się nie angażować, pozostać kanapową lewicą, która „dba o swoich wyborców”, nic nie robiąc i za nic nie biorąc odpowiedzialności. Z takim podejściem do powinności skazani są na zagładę.

Maciej Wróblewski

✉ Rotacyjny marszałek, czyli rotacyjny podział łupów

W swoim komentarzu w nr. 45. red. Jerzy Domański pisze m.in. mi o trójpodziale władz. Idzie przy tym w dobrym kierunku, ale nie przekracza granicy wyznaczanej przez totalitaryzm partyjny. Pisze: „Poseł, który jest jednocześnie ministrem, może być absolutnym wyjątkiem”. Otóż nie!

Partie polityczne, które w społeczeństwie obywatelskim są dobre i użyteczne jako ośrodki analityczno-doradcze, po dojściu do władzy przekształcają się w mafie i działają jak mafie. Trójpodział władz, jak sama nazwa wskazuje, powinien oznaczać władzę podzieloną na trzy części, które są niezależne względem siebie, a wszystkie zależne od swoich wyborców. Tych, którzy dając mandat do sprawowania władzy, czegoś oczekują. A jeśli mandatariusz nie wypełnia swoich obowiązków, to w trakcie kadencji wyborcy powinni mieć prawo cofnięcia mandatu w drodze referendum.

Zdają sobie jednak sprawę, że wprowadzenie prawdziwego trójpodziału władz oznaczałoby zmianę ustroju. I że nie zgodzi się na to żadna partia/mafia polityczna, bo oznaczałoby to utratę władzy zdobytej (*per fas et nefas*) przez partyjniactwo.

Józef Brzozowski, Żory

ZDJĘCIE TYGODNIA

Prezydenci USA Joe Biden i Chin Xi Jinping rozmawiali o stosunkach handlowych oraz głównych kwestiach mających wpływ na pokój i rozwój na świecie. Filoli, Kalifornia, 15 listopada 2023 r.

Szymon Hołownia został marszałkiem Sejmu, a wicemarszałkami **Dorota Niedziela** i **Monika Wielichowska** (z PO), **Włodzimierz Czarzasty** (Nowa Lewica), **Piotr Zgorzelski** (PSL) i **Krzysztof Bosak** (Konfederacja). Sejm nie wybrał na tę funkcję byłej marszałek Sejmu Elżbiety Witek.

Małgorzata Kidawa-Błońska została marszałkiem Senatu, a **Magdalena Biejat** (Nowa Lewica), **Rafał Grupiński** (KO), **Michał Kamiński** i **Maciej Żywno** (Trzecia Droga-PSL) zostali wybrani na wicemarszałków.

Laureatami Nagród Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, które cieszą się opinią najważniejszego wyróżnienia naukowego w Polsce, zostali: **prof. Rafał Latała** z Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego, **prof. Maria Lewicka** z Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, **prof. Krzysztof Liberek** z Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz **prof. Marcin Stępień** z Wydziału Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Rządy polityków z partii Ziobry w Lasach Państwowych to nie tylko kumoterstwo i wyciąganie pieniędzy na cele związane z polityką partii, ale też doprowadzenie do zapaści przemysłu meblarskiego. Lasy oferują polskim firmom drewno po najwyższych cenach w Europie, więc te zwalniają pracowników. Zaległości

finansowe branży wzrosły do 111 mln zł.

Jeśli wierzyć wpływowemu dziennikowi amerykańskiemu „Washington Post”, to pułkownik ukraińskich sił specjalnych Roman Czerwiński koordynował atak na Nord Stream. Sześciuosobowa grupa wynajęła zagłówek i we wrześniu umieściła ładunek wybuchowy na gazociągu.

Mimo negatywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej aż 11 uczelni kształci lub będzie kształcić lekarzy m.in. w Nowym Sączu, Nowym Targu, Tarnowie, Dąbrowie Górniczej i w Siedlcach.

Stanisława Celińska, wybitna aktorka, otrzymała Nagrodę AICT im. Ireny Solskiej 2023. Nagrodę ustanowiono w 2010 r., a przyznaje ją zarząd polskiej sekcji AICT/Klubu Krytyki Teatralnej SDRP pod przewodnictwem dr. Tomasza Miłkowskiego.

Spektakl Teatru Wielkiego w Poznaniu „Jawnuta” Stanisława Moniuszki w reżyserii Ilarii Lanzino został nagrodzony przez jury International Opera Awards w kategorii „dzieło odkryte na nowo”.

Były szef warszawskiej prokuratury apelacyjnej (w latach 2001-2004) Zygmunt K. został tymczasowo aresztowany na trzy miesiące. Razem z nim zatrzymano jego córkę. Według nieoficjalnych informacji usłyszeli zarzuty oszustwa.

Na rynek trafiła **gra „Niezwycześony” na podstawie powieści Stanisława Lema**. Producentem jest studio Starward Industries.

PRZEBŁYSKI

Gdzie jest Telus?

Gdzie jest człowiek z gaśnicą? Gdzie się schował wyznawca zamachu smoleńskiego, który na tej głupocie wjechał na fotel ministra rolnictwa? Roberta Telusa poszukują tysiące oszukanych rolników. Przed wyborami obiecywał im liczne dopłaty. Do wszystkiego. Suszowe – do sprzedanych zbóż, zakupionych paliw, a nawet niesprzedanych malin. Rolnicy kasy nie dostali. I nie dostaną, ponieważ urzędnicy Telusa informują, że nic nie mogą, bo jest awaria systemu. Nowe terminy to styczeń, luty. Później będą wybory samorządowe. I jest nadzieja, że wieś rozliczy się z tymi kłamcami. Telusa to mało obchodzi, bo wyżywi go pensja posła.

Biuletyn, który śmiesz. I otumania

Każdy czytelnik nas cieszy. Nawet, jeśli jest z tygodnika „Sieci”. I nawet taki, który niewiele rozumie z tego, o czym piszemy. Jak Michał Karnowski, który nas czyta, ale pewno, jak na organ władzy przystało, robi to z urzędem.

Tak bardzo wzruszyła go nasza okładka „Tusku, nie ruszaj socjału”, że próbował zdefiniować PRZEGLĄD jako „lewicowo-postkomunistyczny w znaczeniu socjologicznym”. Co to znaczy, wie tylko Michał Karnowski. Chyba? A że prosił o ripostę, to ją dostanie. „SIECI” definiują się jako „największy konserwatywny tygodnik opinii”. Jest też inna definicja. Medioznawców. „SIECI” – największy, luksusowo opakowany biuletyn PiS i prezydenta Dudy. I – co może Karnowskiego ucieszyć – jest to największy biuletyn partyjny na świecie.

Drożdżekowie, Dudziczowie i inne elity PiS

Dużo lepiej się żyje z dwóch dobrych pensji niż z jednej, choćby też dobrej. Ekipa Ziobry pokazała, jak bliskie jest jej takie myślenie. I bardzo popierała awanse małżeństw sędziowskich. Ale tylko aktywnie propiowskich. Modelowe przykłady to dwa małżeństwa D. Sędzieja Jarosław Dudzicz, który z szybkością komety z Sądu Rejonowego w Słubicach trafił na fotel prezesa Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim i do neo-KRS. W karierze nie przeszkodziły mu hejterskie antysemickie występy jako jorj123. Od ośmiu lat sprawa jest w Prokuraturze Krajowej. I nic. A żona Dudzicza. Też w sądownictwie. W Gorzowie Wielkopolskim.

Drugie małżeństwo D. to sędzia Elżbieta Czarny-Drożdżeko, która zastępną tym, jak w trakcie publicznego wystąpienia w neo-KRS plotła androny. I mąż przyszłej sędzi NSA, czyli Zygmunt Drożdżeko, który w trzy lata awansował z rejonu na prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Za gorliwą postawę w służbie PiS dostawali awanse i rozmaite frukta. Skończyło się i teraz znaleźli się w windzie, która się urwała.

Proboszcz na fotelu prezesa

Ten tekst to apel. Apelujemy do firm zajmujących się budową farm fotowoltaicznych. Omijacie Przemysł! I w ogóle Podkarpacie. A jak już musicie coś tam robić, to nigdy nie zawierajcie umów z miejscowymi parafiami. Bo zostaniecie oszukani, tak jak ci, którzy nie dostali kasy za wykonaną dokumentację dla parafialnych farm fotowoltaicznych. Ich firmy upadły. A ludzie zostali zrujnowani. Abp Adam Szala nie reaguje na protesty. Za nic ma nawet błaganie Kazimierza Jaworskiego, byłego senatora PiS. Okazuje się że proboszcz na fotelu prezesa parafialnej spółki to najkrótsza droga do przekrętów. W 2017 r. 56 podkarpackich parafii dostało ze środków unijnych 40 mln zł. I gdzieś to się rozplęnęło.

PYTANIE TYGODNIA | Kto powinien stanąć przed Trybunałem Stanu?

SYLWIA GREGORCZYK-ABRAM,
advokatka, działaczka społeczna,
Wolne Sądy

Można rozważać postawienie przed Trybunałem Stanu prezydenta Andrzeja Dudy za wielokrotne naruszenie konstytucji, m.in. ulaskawienie Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika, odbieranie przysięgi od dublerów w Trybunale Konstytucyjnym, powołanie Julii Przyłębskiej na prezesa TK mimo braku uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów TK, analogiczne powołanie Małgorzaty Manowskiej na pierwszą prezes Sądu Najwyższego bez uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów SN i przy braku statusu sędzi SN, inicjatywę w zniszczeniu konstytucyjnego statusu KRS czy powoływanie neosędziów. Z kolei premier Morawiecki i minister Sasin mogliby odpowiadać za organizację „wyborów kopertowych”, a minister Ziobro za sprzeniewierzenie środków z Funduszu Sprawiedliwości i niewykonywanie orzeczeń europejskich trybunałów, co doprowadziło do zapłaty ogromnych kar i blokady funduszy unijnych.

RYSZARD KALISZ,
prawnik, były szef
Kancelarii Prezydenta RP

Bez wątplenia za okres ostatnich ośmiu lat w przypadku Zbigniewa Ziobry, a w przypadku Jarosława Kaczyńskiego za okres, kiedy był wicepremierem, możliwe jest postawienie ich przed Trybunałem. Mnóstwo deliktów konstytucyjnych popełnił prezydent Andrzej Duda, ale także Adam Glapiński jako prezes Narodowego Banku Polskiego, Elżbieta Witek i Marek Kuchciński jako marszałkowie Sejmu, minister Mariusz Kamiński... Kolejka jest dosyć długa i uważam, że mechanizm odpowiedzialności konstytucyjnej w końcu powinien zostać doprowadzony do końca. Przypomnę, że byłem przewodniczącym komisji ds. zbadania okoliczności śmierci Barbary Blidy, która postawiła wniosek o postawienie przed Trybunałem Jarosława Kaczyńskiego i Zbigniewa Ziobry. To, że ostatecznie do tego nie doszło, utwierdziło te osoby w przekonaniu, że nadal mogą łamać konstytucję.

DR EWA PIETRZYK-ZIENIEWICZ,
politolożka

Mam swoje typy, ale ich wskazanie przypominałoby bukmacherkę, gdyż na razie trudno stwierdzić, kogo w świetle dokumentów będzie można pociągnąć do odpowiedzialności konstytucyjnej. Wiadomo, że większość decyzji prowadzących do łamania prawa zapadała na Nowogrodzkiej, ale ich autor niczego nie podpisywał ani nie był władny czegokolwiek nakazywać, gdyż formalnie był szeregowym posłem. Jako Polska jesteśmy na ścieżce poszukiwania personalistów osób odpowiedzialnych za nadużycia, o których informowały media. Trzeba będzie zanurkować w gąszcz spraw zagmatwanych, żeby w ogóle dociec, czyją decyzją było to, że niektórzy urzędnicy byli sówicie nagradzani za realizację Krajowego Planu Odbudowy, który nie ruszył, albo kto nadużywał uprawnień w odniesieniu do ministerstwa (nie)sprawiedliwości. Musimy uważnie przyjrzeć się działaniom premiera i wszystkich jego ministrów.